

Anul V. Aiud,

25 Mai 1929.

No.

Amicul Şcoalei

Revistă pedagogică — culturală — socială.

Organul oficial al Revizoratului şcolar, al Comitetului şcolar judeţean
şi al Asociaţiei învăţătorilor din judeţul Alba.

Apare săptămânal cu excepţia lunilor Iulie—August.

Un număr 3 lei.

Director: MARIAN SASU.

Prim colaborator: TOMA COCIŞU.

COLABORATORI:

I. Aldea, Jer. Ciungan, I. Breazu, Const. N. Buzatu, I. Dobre, A. Duvlea,
P. Petrîngenar, A. Popa, Elena Dr. Stoianovici, I. Raica, T. Trifa, V.
Zdrenghea.

ABONAMENT: 150 lei pe an pentru membrii corpului didactic, iar pentru comitele şcolare
şi part. 180 lei. Redacţia şi Administraţia la biroul Revizoratului şcolar — Aiud.

Invăţătorii şi Unirea.

Unirei tuturor Românilor într'un singur stat mare şi puternic cum este statul nostru român, prin care să înţelege Unirea provinciilor la ţara mamă; iau premers mari zvârcoliri şi lupte din partea la o seamă de intelectuali şi adevăraţi români.

Aceşti idealişti fără nume au lucrat în decurs de veacuri şi decenii de neînchipuit la punerea temeliei Mării României de astăzi.

Dintre aceşti idealişti n'au lipsit nici învăţătorii, astăzi prea puţin apreciaţi, când e vorba de distincţii sau punerea la locuri de onoare.

Ei învăţătorii, cu deosebire cei din părţile transilvănene, nu că sunt consideraţi ca nişte factori datori de seamă, dar sunt lăsaţi aproape uitării, cu toate că conlucrarea acestor învăţători fără nume, cu puţin zgomot în jur de ei, la temelia României întregite nu să poate contesta.

Oare conducătorii maselor la Unirea cea Mare din 1918 nu erau şi învăţătorii?

Invăţătorimea a pregătit sufletele ţărâniei din ge-

nerație în generație, încet și sigur cu multe decenii înainte pentru unirea carea nu mai putea întârzia.

Eminenții și valoroșii bărbați ca Gr. Filipescu, Tache Ionescu, I. C. Brălianu, O. Goga, A. Vaida, I. Maniu, N. Iorga, V. Lucaciu ș. a. cari au pregătit Unirea Românilor, în patrie și străinătate, convingând lumea despre dreptul la viață a unui popor viguros și cu însușiri nobile ca poporul român, — nu au fost trecuți și ci prin școala învățătorului român, căruia i datorează simțămintele cele mai nobile de ași iubi neamul și țara?

Ori unirea sufletească dintre Vechiul regat și provinciile alipite, mult trâmbițată și cu puțin rezultat realizată nu tot învățătorul român are să o desăvârșească?

Poate să avem și noi greșeli, că nu ne afirmăm mai mult de ceia ce suntem, de luminători ai maselor și tocmai de aceia ne previn alți intelectuali cari n'au conlucrat nici în parte la temelii unificării.

Idea de unire a tuturor românilor nu e concepută din zilele noastre, aceasta să știe, desăvârșirea unirei însă sub ochii noștri s'a înfăptuit, la aceasta își are partea și învățătorul român.

Suntem mândri când un coleg de al nostru Dl. I. Mihalache se bucură de cea mai înaltă demnitate în stat, de a fi Ministru în guvernul actual, dar am fi mai mândri când am vedea că dela înălțimea de unde e pus nu-și uită nici pe un moment de ridicarea lagmei învățătoresți.

Cu drept cuvânt, învățătorii din Vechiul regat sunt foarte mult aprețiați și considerați, ceia-ce s'a putut vedea de pe listele de candidare din luna Decembrie anul trecut, a Vechiului regat, în cari tot al 4-lea al 5 lea candidat de deputat era învățător — în comparație cu listele de candidare din Transilvania unde abia puteai vedea la 25 candidați un învățător.

Incontestabil se pune întrebarea care e cauza de noi transilvănenii suntem mai puțin aprețiați de mase decât colegii din Vechiul regat? Ori suntem mai puțin aprețiați de masele poporului, sau de puternicii zilei?

Eu cred că cu masele poporului stăm și noi tot

asa de bine ca colegii din Vechiul regat, suntem și noi apreciați și stimați de acele mase; desconsiderarea noastră vine din altă parte, vine dela puternicii zilei, cari în ținuturile ardelenne sunt în majoritate advocați medici și ingineri. Acestia nu țin socoteală de mulțimea învățătorimeii și de rostul ce-l are aceasta în stat, ori țin prea puțin.

Colegii din Vechiul regat dispun de o calitate sufletească de energie și cutezanță ce nouă ne lipsește. Cu aceste se afirmă în ori-ce fel de întru'niri convingând lumea în mod de tot hotărât că învățătorii sunt și trebuie să numere ceva în societatea omenească.

În urmă cu cât drept au mai mult a-se impune maselor aceia cari n'au nici o legătură sufletească mai apropiată cu acele mase?

Ori nu noi învățătorimea dela țară ținem masele în trezvie îndrumându-le de a se organiza în diferite asociații și societăți de progres uman?

Deci calitatea de a-ne impune noi înșine și a ne ridica în mod holărât prin noi înșine e neaparată, unul fie-care în parte, unul pentru toți și toți pentru unul, confând și la masa poporului care ne stă la spate într' ajutor, dacă vom ști utiliza ajutorul oferit.

Zlatna.

Petru Petringenar.

Învățătorul ca factor cultural.

Intregirea neamului obținută cu atâtea sacrificii cu atâtea jertfe, deschide țării noastre o eră nouă; ea pune noi probleme, cari cer grabnice soluțiuni reclamate atât de nevoia consolidării, cât și de propășirea statului nostru în viitor. În prima linie întregirea neamului cere unificarea sufletească a tuturor Românilor, unificarea sufletească la care nu se poate ajunge, decât unificând învățământul din toate ținuturile ce compun România-Mare, și trezind conștiința în inimile acelor pe care vitregia vremurilor a căutat să o innebușe.

Răspândind cultura până în păturile cele mai adânci ale poporului nostru și chemând la o nouă viață pe acei cari formează temelia acestui stat, vom da posibilitatea neamului să scoată continui din acest focar nestins al energiei naționale, elemente necesare dezvoltării lui. (Dr. Anghelescu)

Pentru soluționarea acestei chestiuni atât de vitale pentru viitorul țării trebuie să ne dăm seama de nevoile și situațiunea statului nostru în urma marelui războiu. Noi Românii acum înconjurați de dușmani ireductibili, suntem într'o situație grea și nesigură. Avem datoria să luăm grabnic măsurile de apărare și întărire a neamului nostru.

Imprejurările sunt astfel însă că apărarea neamului este o chestiune de întărire morală decât materială a lui. Dar pentru cererea unei rezistențe a neamului nostru, este de absolută trebuință să se ridice sentimentul moral, să se realizeze o înălțime morală.

Avem nevoia de creerea unei țări morale superioare, pentru a impune prin ea tuturor, atât dușmanilor cât și prietenilor, și apoi pentru a realiza prin ea, unirea și potențarea forțelor noastre. Rezistența sufletească a neamului, trebuie să fie astăzi preocuparea de fiecare zi a conducătorilor neamului nostru, trebuie să fie ținta tuturor educatorilor și îndrumătorilor acestui neam.

Dar preocupările de ordin material de după războiu, au materializat în sens rău și au scoborit într'atât nivelul cultural, că cine are timp să se oprească asupra problemei, nu-și poate îngădui să nu dea alarma trezirii grabnice din apatia ce a pus stăpânire pe noi. Însă nu e nevoie de o alarmă ce ar necesita mobilizarea de puteri represive. Imprejurarea totuși nu este mai puțin serioasă decât în cazul primejdiilor acute. Primitivismul țărănilor noștrii, grav redus de cultură și intelectualitate, ne face să scormonim mai adânc în resursele vieții lor sărace, fără alte scopuri decât a infățișa realitatea. Țărănimea hotărește acum în vremile post-belice ordinea organizației și soartei țării noastre, puterea ei este neînchipuit de mare, dar tot atât de mare îi este și răspunderea. În mâna ei fiind adevărata bogăție a țării, și puțința de a o sărăcii sau ai da o propășire economică, în mâna ei fiind puțința de a face legi bune și drepte, și de a da țării și neamului nostru o îndrumare care să-l ducă spre împlinirea menirii noastre, țărănimea are soarta țării și neamul nostru în mâna ei, și prin aceasta o mare răspundere pentru viitorime. Până acum această nobilă pătură a neamului nostru și-a făcut datoria întreagă, și noi acesteia cei de azi, avem a fi mulțumitori și a ne pleca ghenunchii în fața mormintelor acelora cari au suferit, au luptat și au murit pentru fericirea zilei în care treim. Țărănimea ne-a păstrat limba, ne-a păstrat credința, ne-a păstrat țara, ne-a păstrat ființa neamului nostru. Dacă astăzi cu toată vitregia timpurilor trecute, suntem ca popor pe vechiul pământ al strămoșilor noștrii, dacă astăzi pășim alături de celelalte nații spre desăvârșire și împlinire a chemării noastre în lumea civilizată; dacă astăzi suntem un stat mare, puternic și bogat ei le datorăm.

Cu vânjoșie și cu neînfricare ni s'a păstrat ființa și ni s'a apărat cu sânge viața de neam. dar dacă așa a fost în trecut, putem fi siguri că atâta vreme cât soarta noastră va fi în mâi-

nile țărăniei, ea se va găsi în mâini bune. Se naște dar întrebarea *cari* sunt elementele cultură, factori culturali în diriguirea înapoiatei vieți politice a țărăniei? . . .

Vom afirma fără înconjur că numai acțiunea socială sprijinită pe contribuția preotului și învățătorului, are sorți de izbândă. Că fără concursul acestor elemente de cultură, în viața primitivă a satelor se va continua agitația sterilă a matadorilor insufleți de mentalitatea obtuză și searbădă a votului cenzitar.

Că drumul adevăratei regenerări a vieții publice trece prin tinda școlaei și amvonul bisericii. Că numai asigurând așa cum n'îl impune evoluția firească a stărilor sociale românești rolul preotului și învățătorului, este posibilă formarea unei conștiințe luminoasă în obștea satească.

Elementul preotesc poate fi cel mai folositor pe terenul cultural. Afirmând aceasta ne întemeem pe trecut, prezent și viitor. În trecut știm cu toții din istoria neamului nostru, că școala poporului nostru era tinda bisericii. Acolo au cunoscut străbunii noștri buchiile cărții, acolo au învățat să fie cinstiți, să-și apere țara și moșia împotriva puhoiului de stăni năvălitori ce venea șir unul după altul.

Au trecut furtuni de greutate peste capetele noastre, ne-a pândit hădă perfidia vremii și pisma omenească la toate răscrucile de drum, s'au încercat unii să ne strecoare în suflete îndoiala în neputința izbânzii noastre, dar n'au isbutit. Am perzistat dârzi într'o atitudine cari deschide căi noi îndrumării culturii neamului. Am înfrânt cerbicia vremii și am destrămat răutatea semenilor noștri și am învins. În vremile de față vedem că în Transilvania și în Bucovina pe vremea stăpânirii Ungurești și Austriace, tot biserica a fost cea care i'a ținut pe toții românii strânși laolaltă și i-a păzit să nu-și piardă limba și obiceiurile. Noi, astăzi ca și în viitor, pe lângă obișnuința tuturor de a scrie, citi și șocoti, nu avem de nimic mai mare nevoie decât de cinste și moralitate ca și de lățirea iubirei de țară. Acestea sunt temeliile ce pot susține și acum și în vremile de mai târziu neamul nostru.

Iar învățătorul este fără îndoială elementul de cultură, care trebuie să fie factorul determinant în impletirea diferiților funcționari, spre atingerea scopului cultural ce ni se impune. Prin însăși pregătirea lui, ca și prin necesitățile mediului rural, dar și prin obișnuință și tradiție, învățătorul trebuie să necesităii rămână frunzașul acțiunii ofensive pentru redesteptarea simțului de lumină.

Avem curajul să credem că inv. mai ușor se poate desprinde din haosul materialismului atot-stăpânitor. ce ne-a incopcit dela răsboiu. Ținta supremă a activității lui didactice școala, grădina curată unde se cresc sufletele viitorilor. Biserica, și prin ea înțeleg o biserică românească prin limbă și tradiție, prin unitate de crez și conștiință, trebuie să lucreze alături cu școală

și mână în mână cu ea, pentru unificarea sentimentului național, pe care trebuie să-l indentifice cu puternica iubire de D-zeu. Inițiativele laudabile de răspândire culturală și națională, de difuziune a românismului în toate stratele sociale și pe fața întregului regat, sunt îndrumate, conduse, canalizate pentru ca să se poată insuma într'un puternic val de cucerire culturală a maseilor, de cercurile culturale ale preoților și învățătorilor. Acestea sunt mijloacele cele mai sigure de penetrabilitate de pătrundere ale elementului românesc în cariele de activitate social-economică, și în viața națională, în continui spre progresul în care nimic nu trebuie răsturnat, ci numai nrefăcut... „Regenerarea țării atărnă de pregătirea solidă a învățătorilor” scria înțeleptul Maiorescu. Dacă pe vremea aceea se simțea nevoia unei, regenerări a țării, ce să mai zicem acum când putregaiul s'a întins de sus și până jos, când cariul imoralității roade însăși temelii viitorului țării noastre. Dacă deasemenea pe timpul lui Haret trebuiau ca învățătorii să fie îndrumătorii culturali și economici ai statului, ce să mai zicem astăzi?... Pe atunci era altfel; România n'avea atâtea dușmani. Pe când astăzi de jur împrejurul hotarelor avem dușmani cari ne privesc cu ochi de pasări hrăpărețe, nu se sfiesc să și arate ghiarele setoase de sânge și de pradă. Acestor dușmani baionetele, tunurile și aeoroplanelle noastre vor fi insuficiente pentru a ține piept asalturilor, în care ei astăzi folosesc mijloace noi. În curând vom fi, puși la noi încercări din care nu vom putea eși învingători, decât dacă rezistența noastră sufletească nu va fi înfrântă.

În războiul ce vine, armele de fier și foc vor fi ultimile cari vor mai fi folosite, în luptă. Să ținem minte, că până nu ne vom pătrunde menirea covârșitoare a elementelor de cultură în viața țării întregi, și îndeosebi în viața satelor, nu vom păși temeinic la închegarea neamului nostru. Numai contribuția sufletelor idealiste și minților luminate de cultură, pot asigura pășirea statului nostru în viitor.

Iată ce spune d-l Mehedinți: „Soartea neamurilor este hotărâtă nu numai de pământul lor, ci și de însușirile lor sufletești. „Iar viitorul va fi bun sau rău, după cum îl va pregăti școala, și în deosebi școala primară“.

Iată marea menire a învățătorului, în timpul domniei Regelui Mihai I-iu care este orânduită să întărească neamul nostru printr'o activitate pe terenul cultural, prin care să se poată cristaliza și întări unitatea neamului nostru atât de mult dușmănit.

Învățătorul va lucra către idealul pe care genialul Coșbuc îl exprimă prin cuvintele:

Toți s'avem o țintă și un singur dor,
Mândru să se înalțe, peste toate'n lume

Steagul tricolor.

Teodor I. Bobircă, Galați.

Prin lumea necazurilor!

Iată-ne călătorind pe cărarea vieții nesfârșite de necazuri; iată-ne trecând prin lume ca o suflare de vânt, ducând cu noi departe spre alte lumi, amintirea dureroasă a filelor din viața dascăliei.

Iată-ne apucați în vârtejul și haosul lumi nemărginite, pe o cărare, spinoasă și bătătorită de vitregia vremurilor.

Iată-ne pe noi dascălii — suflete oropsite ajuși să ducem o viața cum a-și zice — de azi pe mâine. Iar aci î-mi îngădui o mică paranteză și întreb: Omule din lumea asta cunoști ce este amarul? Cunoști ce este lipsa, răul și necazul? cunoști ce este o viață plină de toate nevoile și amarurile? Iar dacă nu cunoști acestea te indemn fă-te dascăl și în scurt timp le vei cunoaște, vei intra în toate amănuntele mizeriei și vei fi copleșit de necazuri.

Toate acestea le spun din practică, deoarece cu câte planuri nu am ieșit de pe băncile școlii și cari toate s'au zdrobit de zidul, greu al imposibilităților materiale. Dar nu numai eu ci atâția alții din primul moment î-și sdrobesc toate planurile, nerămânând nimic, din ele, decât descurajare, cenușe, scrum și zdrențe.

Iar descurajarea este și mai mare atunci când bietul dascăl este aruncat de soarte, cine știe pe ce meleaguri, departe de societatea intelectuală, neavând pe nimeni ortac la zile grele, decât freamătul duios al codrului. Mai întâlnește apoi în drumul său și de acei oameni, cari-se pun deacurmezisul drumului nelăsând drum liber ca să-și desfășoare planul de muncă și de luminare.

Toate acestea multe — singur ca cucul, primar care nu dă bani la școală, școală rea, oameni neînțelegători, fac din bietul dascăl un adevărat bou de jug.

Dar! asta e lumea, după cum zice și cântecul: — Rabdă inimă și taci.

Așa-i lumea ce să-i faci — Dealtfel, răbdăm și suferim mereu și nimeni nu vine să-ne mângâie'n durerea noastră, deacea începem să strigăm din nou în lume după altă viață și alt trai.

Ne ridicăm glasurile cu toții, și cei dela munte și cei dela mare și strigăm cu glas de tunet. „Dați-ne ce este al nostru“ trimiteți o rază de lumină în lumea necazurilor noastre.

Cerem în baza muncii noastre, ca să ne fie răsplătită, pentruca noi suntem aceia, cari am pus și punem temelia națiunii românești.

Cerem și strigăm după recompensa muncii, nu numai să ne răsplătească, ca un fel de mită, ca-și când s'ar spăla pe mâini de noi.

Cerem acum fapte nu promisiuni, cerem îndeplinirea lor și nu altele noi, că suntem sătui de vorbe goale!

Este chiar dureros și este de plâns, ca după o muncă așa de mare, să-i dai dascălului 2425 lei și cari mai iute și mai ușor i-ar face cu munca palmelor.

Mulți cred, că și plâng nu de durere ci de rușine a-fi lăsați la coada tuturor funcționarilor.

Atâta doar ne mai ține la datorie, chemarea nobilă și sftă ce ni s'a incredințat, după cum zice și Speranță :

„Invățătorule tu ai un nume

Ce l'a avut Mântuitorul

Pe urma lui pășește azi

Să luminezi întreg poporul”.

În fine, după atâția ani de mizerie îndrăsnim să cerem Dlui Ministru al Instrucțiunii Publice să aducă în faptă promisiunea pe care ne-a dat'o.

Cerem! Și tot odată sperăm într'un viitor apropiat mai bun; iar glasul nostru să fie un semnal de biruință și un far conducător la mântuire.

Strigăm cu toții după avutul nostru, dar cu frică în suflet, că și acest strigăt va rămânea, glasul celui ce strigă în pustie.

Până la zile mai bune rămânem cu ce avem, rămânem cu necazul nostru și voim trăi și deaci înainte cu speranța.

Sohodol, la 13. Maiu 1929.

Eugen Pașca
inv.

Partea oficială.

No. 1417—1929

Obiect: *In chestia registrelor.*

Către Comitetele școlaelor primare de stat din județ.

Punem în vedere tuturor comitetelor școlare, ca să-și procure și aibă registre separate de ale școlaelor, pentru înregistrarea hârtiilor intrate și ieșite, nu la olaltă cu școlile primare.

ad. No. 1541—1929.

Obiect: *Urgentarea fișelor individuale.*

Urgentăm trimiterea fișelor individuale, cerute cu ordinul nostru sus citat.

ad. No. 369—1929

Obiect: *Trimiterea rapoartelor lunare.*

Prin ordinul nostru sus citat am dispus ca să ni-se trimită până în 5 a fiecărei luni raport amănunțit asupra situației școlare de pe luna precedentă. Multe direcțiuni au întrelăsat îndeplinirea regulată a acestui ordin. Atragem deci pentru ultima oară atențiunea tuturor aceluia cari n'au satisfăcut acestui ordin, punându-le în vedere, că vom face revizie asupra rapoartelor și pentru care vor lipsi vom aplica sancțiunile cuvenite. Revizor, M. Sasu.